

بازدارندگی اقتصادی مقاومت

خود گرفته‌اند. در این میان هراس از تحریم‌های آمریکایی مانع از حل مشکل سوخت و انرژی شده اما ابتکار انتقال سوخت از ایران که سیدحسین نصرالله آن را اعلام کرد و توسط ایران عملی شد، نمادی تازه برای دور زدن تحریم شد. مدیر شرکت «مانه» که سوخت خریداری شده از ایران به این شرکت به منظور توزیع تحویل داده می‌شود گفته است مردم لبنان اطمینان داشته باشند این سوخت‌ها برای مصرف توزیع خواهد شد و فراری بر ذخیره و انبار آن نیست. این سخن می‌تواند کنایه به اقدام به احتکار سوخت و بنزین باشد که به افراط جریان سمیر جعجع نسبت داده شد. اقدامات خرابکارانه جریان تحت کنترل او با همکاری سفارت آمریکا در لبنان مدت‌ها در صدر سوزدهای اعتراضی کاربران لبنانی در فضای مجازی بود.

در حالی که با اعلام روابط عمومی حزب‌الله روز جمعه دومین محموله سوختی ایران به سواحل بندر بنیاس سوریه رسید، «هوقف محادین» تحلیلگر ارشدی در یادداشتی در پایگاه «المیادین» نوشته است: در کنار بسیج رسانه‌ای صهیونیست‌ها، جریانی در لبنان سعی دارند حزب‌الله و ایران را عامل بحران‌های لبنان معرفی کنند و واکنش به این جریان، مردم لبنان باید از آنها بپرسند چرا کشورهای نفتی که متحد شما هستند، برای واردات سوخت از حزب‌الله پیشی نگرفتند؟ چرا هیچ کشور نفتی عربی یک کشتی برای کمک به مردم لبنان نفرستاد؟ او در این یادداشت، انداختن لبنان در بند استقراض‌های بین‌المللی و طرح‌های بانک جهانی را نقد می‌کند و معتقد است سران لبنانی باید از سرنوشت اردن درس بگیرند. در واقع طرح‌های نهادهای بین‌المللی اگرچه در ظاهر اعطای اعتبارات مالی با عنوان کمک برای حل بحران‌های مالی نام دارد اما در عمل کشورهای را به یک مقروض دائمی تبدیل می‌کند که در حصار مطالبات غربی و عربی، ابتکار عمل از دست آنها خارج می‌شود و این الگوهای اروپایی هیچ تناسبی با ساختارها و مناسبات حاکم بر منطقه غرب آسیا ندارد اما طرح‌های حزب‌الله در قالب خروج لبنان از زد و بندهای سیاسی است که از هراس تحریم، استقلال عمل خود را به دست بازبازگرداندن می‌سپارند. هفته گذشته دولت جدید لبنان متشکل از ۲۴ عضو به رهبری «حجیب میقاتی» از مجلس این کشور رای اعتماد گرفت اما جلسه رای اعتماد پارلمان لبنان به دلیل قطع برق یک ساعت با تأخیر آغاز شد. لبنان در حالی در این سطح از تأمین انرژی ناتوان مانده که همواره جریانی فعال وابسته به غرب و محور شیخ‌نشینان جنوب خلیج فارس در صحنه سیاسی این کشور حاضر هستند اما خبری از یاری‌رسانی برای تأمین احتیاجات اولیه برای روال قرار گرفتن سازوکار دولت‌سازی نیست؛ یعنی بازیگرانی با محدودیت از جانب ایرانیان‌شان دست و پنجه نرم می‌کنند که همواره بروز آن را صرفاً به دلیل قرار گرفتن در مدار مقاومت عنوان می‌کردند.

سوریه وارد مذاکره شود. «علی باباجان» که روزی در کابینه اردوغان بود و امروز حزبی در مخالفت با اردوغان تاسیس کرده نیز در اظهار نظری در نقد حضور ترکیه در سوریه می‌گوید برای برقراری صلح و ثبات در سوریه، ترکیه باید بخشی از راه‌حل باشد اما ترکیه اکنون بخشی از مشکل است. باید درباره سوریه استراتژی وجود داشته باشد. ترکیه باید در سوریه با همه صحبت کند و از مشارکت در مسائل داخلی سوریه خارج شود. از طرفی یک پیش‌بینی وجود دارد که دولت سوریه بعد از پاکسازی استان درعا سراغ شمال سوریه و استان ادلب که به محل تجمع تروریست‌های القاعده و نیروهای تحت حمایت ترکیه تبدیل شده خواهد رفت. در آخرین عملیات سوریه به منظور آزادسازی ادلب که در ماه‌های نخست سال ۲۰۲۰ آغاز شد و با آتش‌بس بین روسیه و ترکیه پایان یافت، ارتش ترکیه سنگین‌ترین تلفات خود را در طول جنگ سوریه تجربه کرد و دولت اردوغان باید نگران آغاز مجدد درگیری‌ها در جبهه ادلب باشد که ممکن است فشارهای داخلی را در علیه دولتش افزایش دهد. خبرگزاری آناتولی ترکیه در بخش عربی خود مقاله‌ای منتشر کرده و به موضوع اجتناب‌ناپذیر بودن عادی‌سازی روابط اعراب با سوریه پرداخته است. این رسانه نزدیک به دولت ترکیه معتقد است از سال ۲۰۱۵ با حضور روسیه و نقش آفرینی نیروهای تحت حمایت ایران، احتمال سقوط دولت اسد کم‌رنگ شد و بتدریج کشورهای عربی با تغییر موضع، منفعت خود را در عادی‌سازی روابط با دمشق می‌بینند.

حادثه انفجار بندر بیروت، وضعیت سخت‌تر و پیچیده‌تر شد سنگاندازی‌های محور سعودی-آمریکایی به سرمداری جریان حزبی و از طرفی ادعای آماتونل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه به منظور ارائه راه‌حل با طرح ابتکار مکرون، وضعیت لبنان را به بن‌بست نزدیک‌تر کرد. یک لبنان آشوب‌زده، این کشور را از تعیین تکلیف وضعیت مرزهای آبی‌اش در مدیترانه، حق استفاده از منابع طبیعی موجود، وضعیت مرزهای مشترک با فلسطین اشغالی و رابطه با ایران دور می‌کند و این مطابق میل بازیگران مداخله‌گر در امور لبنان بود که معیشت مردم را گروگان گرفتند.

ابتکار ایران- حزب‌الله در مجاری سوخت‌رسانی باعث شد در تازهای برای روابط دمشق با اردن، مصر و لبنان گشوده شود. آمریکا برای اینکه کنشگری ایران در انتقال سوخت به سواحل شرقی مدیترانه را محدود کند حاضر شد تحریم‌های موسوم به قیصر علیه سوریه را به منظور چراغ سبز نشان دادن به لبنان، مصر و اردن برای مذاکره با سوریه، نادیده بگیرد که باعث شد همکاری تازه‌ای میان این ۴ کشور در زمینه انرژی آغاز شود. پایگاه «میدل‌ایست‌آی» در تحلیلی درباره وضعیت آمریکا در سوریه ضمن اشاره به معاف‌سازی ۳ کشور عربی از تحریم قیصر برای همکاری در زمینه انرژی با سوریه، می‌گوید جو بایدن علاقه‌ای به پرونده سوریه ندارد و مانند سابق انگیزه‌های قوی برای آمریکا به منظور حضور در شرق سوریه وجود ندارد اما با توجه به فشارهای بعد خروج از افغانستان نمی‌خواهد این ماجرا در سوریه هم تکرار شود. «جمال باومن» نماینده کنگره آمریکا هفته گذشته اصلاحیه‌ای برای بودجه دفاعی آمریکا ارائه داد که مانع از استفاده بودجه برای حفظ حضوری نظامی آمریکا در سوریه می‌شود. هر چند مشخص نیست طرح او به تصویب برسد اما دولت آمریکا به دنبال راهی برای خروجش از سوریه است که به اندازه افغانستان پرچایشه نشود. بازگشایی خطوط هوایی جنبه‌های دیگر از بازگشت دمشق به مناسبات است. بتدریج خطوط بین‌المللی آسمان دمشق به حالت عادی بازمی‌گردد. به عنوان مثال بعد گذشت ۱۰ سال خط هوایی پاکستان و امارات به دمشق دوباره از سر گرفته شده و بخش بین‌المللی فرودگاه حلب با پرواز دوباره راه‌اندازی شده است.

ترکیه به عنوان سرسخت‌ترین بازیگر منطقه‌ای دشمن اسد برای عادی‌سازی روابط با دمشق این روزها تحت فشار است. موضوع حضور نظامی ترکیه در شمال سوریه، به یکی از جدی‌ترین چالش‌های این کشور برای عادی‌سازی روابط با امارات و مصر تبدیل شده و این ۲ کشور تمایلی به نوع حضور ترکیه در سوریه و لیبی ندارند. در داخل ترکیه هم موضوع پناهندگان سوری و وضعیت حضور نظامیان ترکیه در سوریه به اهرم فشار مخالفان دولت اردوغان تبدیل شده است. «کلیچدار اوغلو» رهبر حزب جمهوری خلق به عنوان جدی‌ترین رقیب حزبی اردوغان، اخیراً در سخنانی اعلام کرده دولت باید برای تعیین تکلیف وضعیت آوارگان سوری مستقر در ترکیه با دولت

متعددی از اعتراض و تجمعات مردمی علیه نیروهای اماراتی و سعودی منتشر می‌شود که بیشتر حول وضعیت بد معیشتی است. کانون این اعتراض‌ها در تعز و عدن بوده که به شهرهای دیگر هم منتقل شده است. در حضرموت منع آموشد اعلام شده است. با اعلام خبر درگیری ماموران با معترضان در عدن، به منظور سرکوب و جلوگیری از انتشار اخبار کشته و زخمی شدن معترضان، الزبیدی، رئیس شورای انتقالی در مناطق جنوبی حالت فوق‌العاده اعلام کرد اما اعتراضات به کاهش دستمزدها، قطعی برق و گرانی برای چند روز متوالی ادامه داشت. نیروهای تحت امر سعودی از اداره مناطق جنوب ناتوان به گونه‌ای که حتی نرخ دلار در این مناطق نسبت به محور شمال گران‌تر است و باعث شده موضوع کاهش ارزش ریال یمنی به اعتراض مردم اضافه شود. تجار در تعز اعلام کرده‌اند در صورت برآورده نشدن خواسته‌های خود، به تشدید اعتصاب ادامه خواهند داد تا روند معقوت پول ملی پایان یابد. وضعیت بحرانی و آشوب‌زده جنوب یمن نتیجه اصرار طرف سعودی برای اداره آن منطقه به دست سران دولت ناتوان منصور هادی به عنوان عامل سعودی‌ها در یمن است. از طرفی این نبردها دامناً با شورای انتقالی تحت حمایت امارات درگیری و اختلاف دارند که بیشتر از همه مردم مستقر در آن مناطق تاول آن را می‌دهند.

سوریه پس از آنکه پروژه آمریکایی-اسرائیلی مبنی بر سقوط دمشق و تبدیل سوریه به جولانگاه تروریسم با ابتکار ایران و به دست گرفتن مبادات توسط محور مقاومت شکست خورد، محور آمریکایی تلاش داشته با فشار تحریم و حذف سوریه از معادلات منطقه، دولت بشر اسد را در یک فرسایش تدریجی به مرحله فروپاشی برساند. مهم‌ترین رکن این نقشه منزوی‌سازی نیز کشورهای جهان عرب بوده‌اند اما سیر حوادث نشان می‌دهد جنگ سوریه تبدیل به عبرت‌گیری از این دولت‌ها به جهت استقرار دولت دست‌نشانده در دمشق خارج شوند و در مقابل مقاومت دولت- ملت مسوریه در حق تعیین سرنوشت خود، تسلیم شوند. امارات و عربستان سعودی که روزگاری علیه دمشق ائتلاف‌سازی و تروریست‌های تکمیری را با حمایت مالی روانه خاک سوریه می‌کردند، حالا هر کدام در چند در سطوح متفاوت اما به دنبال یافتن کال‌های عادی‌سازی روابط با دولت سوریه‌اند.

- منبع
- middleeasteye. net/opinion/syria-us-troops-withdrawal-biden-next-move
 - middleeasteye.net/news/syria-war-us-congressman-jamaal-bowman-end-military-presence-ndaa-defense-bill
 - cumhuriyet. com. tr/haber/ali-babacandan-suriyeliler-aciklamasi-populist-partiler-hepsini-gonderecegiz-diyecek-ama1823995
 - aa. com/tr. /-suriye-ahl-avucih-mehcuma-mical-2377269
 - almayadeen. net/news/politics/الانتقالی-الجوبی-
 - یعن-حالة-الطوارئ-فی-الحفاظات-البمنیه-ال
 - almayadeen. net//هل-یتظ-البناونیون-من-
 - الاردنیین
 - aljazeera. net/news/politics/1/18/02/201 احتجاجا-
 - علی-سوء-الواضع-المعیشیه

بایسته‌های تغییر الگوی سیاست خارجی دولت سیزدهم از نگاه سیاست‌گذاری داخلی

لزوم تقویت تعامل فرهنگی در دیپلماسی جدید

یونس مولایی: «وران جدیدی آغاز شده است» نوبت این آغاز در بند پایانی سخنرانی مجازی رئیس‌جمهور در مجمع عمومی سازمان ملل آمده است؛ عبارتی که هر چند در فواصل آمد و شده‌های دولت‌ها بارها و بارها تکرار می‌شود اما در این روزها در تغییر اشکال مواضع سیاست خارجی دولت تنظیم کنند. در دولت قبل می‌توان پیدا کرد. گویی سیدابراهیم رئیسی در روزگار آشفته‌ای که اسباب مدیریت اجرایی کشور را در دست گرفته است، سعی زیادی دارد به بهانه‌های مختلف عزم دولتش را برای تغییر ریل مدیریتی در داخل و تعاملی با خارج از کشور یادآور شد. هفته پیش و در دیدار با خانواده شهدا بود که رئیسی به تازه نفس بودن دولت سیزدهم اشاره کرده و گفت: «در فاصله کوتاه سپری شده از دولت سیزدهم اتفاق خاصی نیفتاده که باعث افزایش واردات و اکسن یا پذیرش عضویت کشورمان در سازمان شانگهای شود، الا اینکه کشورهای همسایه و دوست ما دیدند دیگر توجه ما صرفاً به غرب نیست و ارتباط با همسایگان و کشورهای منطقه اولویت سیاست خارجی ایران شده است.»

موضوعی که البته در آن در نظر روز سه‌شنبه رئیسی در نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل و مواضع وزیر امور خارجه در مواجهه با تهدیدها و ضرب‌الاجل طرف‌های غربی برای پذیرش زیادخواهی‌های آمریکا نیز مشهود بوده است. از سوی دیگر رئیسی نخستین سفر خارجی خود در دوران ریاست‌جمهوری‌اش را به مقصد «دوشنبه» پایتخت تاجیکستان به منظور شرکت در اجلاس سازمان همکاری‌های شانگهای تنظیم کرد؛ حضوری که البته توأم با پذیرش عضویت دائم جمهوری اسلامی ایران در این سازمان بود تا طلیعه دیپلماسی دولت سیزدهم نشان از عزمی جزم برای تقویت مناسبات اقتصادی و سیاسی با شرق و آسیای میانه داشته باشد. مجموعه این گفتار و رفتار نشان از آن دارد که هر قدر در دوران حکمرانی دولت‌های یازدهم و دوازدهم تمام اهداف بر

مبنای کسب چرخ سبز و مواهب بالقوه تعامل با اروپا و آمریکا گره خورده بود، دولت سیزدهم اهتمام خود را بر بهره‌گیری حداکثری از ارتباط با قدرت‌های شرقی و کشورهای همسایه استوار کرده و سعی دارد مناسبات خود با قدرت‌های غربی را نیز به پشتوانه بهره‌گیری حداکثری از این ظرفیت تنظیم کند. در این میان البته ایده چرخش به شرق و تقویت تعاملات اقتصادی، نظامی و فرهنگی با چین و روسیه در سال‌های گذشته و به رغم سنگاندازی‌های دولت وقت نیز طرح شده بود و انعقاد قرارداد ۲۵ ساله همکاری ایران و چین و برگزاری رزمایش دریایی مشترک میان ایران، چین و روسیه را می‌توان از نمودهای آشکار این سیاست دانست و پیگیری این استراتژی را می‌توان یکی از برنامه‌های بلندمدت دولت سیزدهم در عرصه سیاست خارجی کشور در سال‌های آتی به حساب آورد.

با این اوصاف اما تقویت تعامل همه‌جانبه با همسایگان و قدرت‌های شرقی با موانع و الزام‌هایی جدی روبه‌رو خواهد بود؛ آنچنان که از تابستان سال گذشته و با انتشار اخباری مبنی بر آغاز فعالیت‌های تهران و یکن برای انعقاد قرارداد همکاری ۲۵ ساله که تا حد زیادی به بی‌اثر شدن تحریم‌های آمریکا در فروش نفت و مراودات اقتصادی کشورمان منتهی می‌شد، گمانه‌زنی‌هایی در زمینه سنگاندازی‌های واشنگتن در این مسیر (از جمله اتخاذ تحریم‌های جدید علیه چین با نیت منصرف کردن این کشور از تعامل با ایران) مطرح شد. با این حال نمی‌توان چشم بر این واقعیت بست که تنها بخشی از این مانع‌سازی‌ها به شکل سخت و در قالب فشارهای مستقیم پیگیری می‌شود و بخش دیگر آن در فضای تبلیغاتی و به پشتوانه جریان‌های غربگرا با نیت هزینه‌سازی داخلی پیگیری خواهد شد؛ مساله‌ای که با تعویب دولت و تغییر ریل سیاست خارجی کشورمان احتمالاً با شدت و حدت بیشتری همراه خواهد بود. در یک نمونه کوچک، نوروز امسال و پس از امضای قرارداد همکاری ۲۵ ساله با چین بود

تقویت تعامل نخبگان کشورمان با قدرت‌های نوظهور و عبور از هژمونی تک‌قطبی فعلی کمک می‌کند. تعامل با نخبگان شرقی همچنین کلیشه‌های تبلیغاتی و شرق‌ستیزانه جریان غربگرا را نیز تضعف می‌کند.

۲- در شرایطی که در ۲ سده گذشته اروپا و پس از آن آمریکا با فتح تمام بسترهای تعامل فرهنگی، خود را تبدیل به معیارهای استانداردسازی فرهنگ کرده‌اند و اهتمام خود را بر تضعیف هویت ملت‌های شرقی با ادیان مختلف استوار کرده‌اند، سیاست‌گذاری فرهنگی کشورمان باید امکان تعاملات فرهنگی و هنری بیشتر را با کشورهای شرقی هموار کند. قربان فرهنگی وجود ظرفیت‌های مشترک می‌تواند در عین ایجاد شکندگی برای نظام فرهنگی جهان، به شناخت بیشتر ملت‌ها با یکدیگر کمک کرده و تکرر فرهنگی و مذهبی را که سالیان سال در سایه تکنوازی غرب بایکوت شده بود، نمایان کند.

۳- سرمایه‌گذاری رسانه‌ها برای پوشش ظرفیت‌ها و تبیین فرصت‌های همکاری از دیگر مواردی است که باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. در شرایطی که چنین خط مستقیمی برای ارتباط‌گیری میان سیاستمداران، نخبگان و مردم ایران